

DE
D E O,
QVO AD ESSEN-
 tiam considerando.

Quæ
EODEM DUCE ET AUSPICE.
PRÆSIDE
M. THOMA SAGITTARIO,
GYMNASI ELISABETHANI, QVOD EST
Vratislaviæ, Rectore & Professore publico,
Scholarumq;; qvæ ibidem, In-
spectore.
RESPONDENTE
JOHANNE ZEUDLERO
Lobenda-Lusato ad D. Elisabetham
Chorali.

Habebitur in d. Gymnas Auditorio
superiore
 Addiem 16. Decemb. horis à 7. usq; ad
 10. promeridianis.

Impressa

VRATISLAVIAE,

Typis Baumannianis. Anno 1616.

Philos.

D.

7,52

VIRIS
N'OBILISS: EXCELLENTISS: RE-
VERENDIS. DOCTISS:
Tùm:

Dn: CHRISTOPHORO à POLEI

& Thiergarten / Senatori ex primariis,
Scholarumq; Breslæ Præsidi
dignissimo:

Tùm:

Dn: ZACHARIAE HERMANNO,

SS. Theolog. D. ad D. Elisabeth. Pastorij, cæ-
terarumq; Ecclesiarum & Scholarum
Inspectori ibidem vigilan-

tissimo:

Nec non,

Dn: M. JOACHIMO POLLIONI

ad D. Bernhard. & SS. in Neapoli Breslensi.

Pastori vigilantissimo,

S U I S

Promotoribus

Has suas primitias; qvas nomine
strenæ indigitavit,

consecravit

Respondens Zeudlcrus.

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden

Aus der
Schloßbibliothek zu Oels
1885

Principium Deus esto mihi, Deus assere causam
quæ tua. Nil sine te, si sapimus, sapimus.

THESES I.

- T**a velis, ô Deus, ut Ego velim & possim.
2. Sine tuo enim lumine, nihil est in homine.
3. Quod tibi vel tantillum placeat.
4. Et in hisce fine tua superna luce peregrinatio, misera-
rabilis quædam est erratio, quod inquit Scaliger Exerc. 359. sect. I.
5. Hanc ergo doctrinem & doctrinem acceso mihi.
6. Iure merito.
7. Sine hac enim in hisce nostratibus cognoscere sœpè ballucinamur.
Scal. Exerc. I. sect. I.
8. Propter angustas intellectus nostri angustias. Scal. Exerc. 307.
sect. 12. & 21.
9. Quid nî in infiniti illius cognitione?
10. Cognoscendum cognoscitur ad modum non cogniti.
11. Sed cognoscentis.
12. Cognoscendum hic infinitum.
13. Cognoscens (intellectus) finitum.
14. Da ergo proportionem.
15. Imo da vasculum quod totum Oceanum exhauriat.
16. Et dabis mensuram, quæ Dei infinitatem, quanta quanta est, ex-
hibeat.
17. Imo dabis illud, quam hanc, facilius.
18. Ecce enim: Deus obruit aciem humani intellectus.
19. Luce sua.
20. Propter immensitatem. Scal. 359. sect. 12.
21. Unde cogimur uti vocibus sœpè tenebricosis ad lucem significan-
dam. Scal. d. Exerc. sect. 3.
22. Et videmus quasi per nubem hoc Solis lumen. Scal. d. Exerc. sect. 54.

23. *Et mutila intellectione morimur infinitatem.* Scal. d. Exerc. sect. 5.
 24. *Sit sane mutila.*
 25. *At interim non planè nulla.*
 26. *Aliquid enim percipimus.*
 27. *Et hoc aliquid non est planè nihil.*
 28. *Hoc sive vile sive exile eruamus ex PRINCIPIIS homini eruditio.*
etiam extra Ecclesiam notis.
 29. *Et ille enim novit lumine Naturæ DEVUM ESSE.*
 30. *Quod Philosophorum testantur libri.*
 31. *Testantur & Poëtrum, monente ipso Chemnitio part. 3. Exam.*
Concil. Trident. fol. 199.
 32. *Et qui non norit? Ecce!*
 33. *Omne quod est, aut est à se, aut ab alio.* Scal. Exerc. 6. sect. 3.
 34. *Omne quod est, aut est finitum aut infinitum.*
 35. *At omnia, quæ sunt præter DEVUM, sunt ab alio.*
 36. *Sunt enim finita.*
 37. *At omne finitum est ab alio.*
 38. *At solus DEVS est infinitus.*
 39. *E. solus Deus est à se.*
 40. *Si est à se, utiq_z est.*
 41. *Imò: Divertendum tandem est ad unum, in quo conquiescas, quod a-*
liorum causa sit, ipsius verò causa nulla. Scalig. lib. de c. l. l. c. 68.
 42. *In causis enim non datur progressus in infinitum.* Taurell. in syn.
Metaph. pag. 97.
 43. *At non possumus in alio acquiescere nisi in infinito.*
 44. *Hoc enim TANTVM est à se.*
 45. *E. ulterius ibi non possumus procedere.*
 46. *E. & ibi tandem erit acquiescendum.*
 47. *At in nullo verè possumus acquiescere, nisi IPSVM sit.*
 48. *Quis enim sola privatione terminabit appetitum?*
 49. *Philippum in Loc. Comm. Loco de Creatione pag. 53. &c*
seqq. adi, & consenties.
 50. *Hunc jam ergo, quousq_z, Ratio humana potest, investigemus.*
 51. *At potest languide.*
 52. *Et sic dum potest, non potest.*
 53. *Sit sane. Proderit tamen ut inde humanæ mentis agnoscamus in*
hisco, & nuditatem & ruditatem. 54. HAC

54. Hac agnita, queremus alium DOCTOR EM, quem sacra nobis
monstrant literæ.

55. Ex privatione enim erit appetitus.

56. Utpote cuius soboles est. Scal. Exerc. 317. sect. 2.

57. Et qui morbum ignorat, qui tandem Medicum quæret?

58. Nunc ad rem propriam. PROTESTOR SOLENNI MODO.

59. Nihil hic è Theologia admiscebo.

60. Nec tu, quisquis mecum vis colloqui, admisce.

61. RATIONIS (veræ & sinceræ) lumen & acumen sequar.

62. Hoc iudice causa suis stetq; cadatq; locis.

63. Theologica ergo ad alia bona cum pace jam dimittimus subsellias.

64. Ne quis insurret: & deinceps ait.

65. Hoc duce DEVVM quodammodo cognosco.

66. Et quidē QVOAD ESSENTIAM & QVOAD VOLVNTATEM.

67. QVOAD ESSENTIAM: ET EX DEFINITIONE, ET EX
EIVSDEM EVOLVTIONE.

68. DEFINITIO est tum NOMINIS tum REI.

69. NOMINIS: Explicat Voci tum ORIGINEM, tum SIGNIFICA-
TIONEM.

70. QVOAD ORIGINEM: Est illa LINGVÆ nobis vel MATER-
NÆ vel PEREGRINÆ.

71. MATERNÆ, GERMANICÆ. Dicitur Gott/ communis con-
sensu à voce gutt.

72. Quia tum ipse summè bonus est.

73. Tum, omnia, quæ ab ipso, bona sunt.

74. A summo enim bono simpliciter, non potest, nisi summum bonum in
quoquoq; genere aut ordine entium profici sci. Scal. Exerc. 249. sect. 3.

75. PEREGRINÆ: Et quidem tum GRÆCÆ, tum LATINÆ.

76. GRÆCÆ: Dicitur Θεος, nomine à variis varie deducto.

77. Quo in tamen allusiones saepius invenies, quam veras deductiones.

78. Audiamus tamen. Aliis est απὸ Ζεύ, quod est curro.

79. Vel: quod perpetua quasi reciprocatione in se ipsum currat, & sic
eterno cursu eternitatem continuet.

80. Quod & Poetæ veteres velut sub nube quadam aspicerunt.

81. Hi enim Saturnum liberos suos, quos ex Rhea progenuerat, devo-
rasse dicunt.

82. *Apage ineptias, si τὸ πνῆον urgere volueris.*
83. *Sed illud hic locum non habet.*
84. *μυθολογία ergo assumenda, quae optima.*
85. *Saturnus est sydus secretioris illius sapientiae, quae sempiterne constantia sui similis.*
86. *Quoniam nihil extra se habet, infinita scilicet, recurrit in se ipsam.*
87. *Quapropter ille suos vorasse liberos creditus est, ut unde illi principium ducerent, eodem quoque, videlicet ad finem, reducerentur.*
88. *Rhea perennis ille fluxus est (quod & nomen indicat) sui ipsius contemplationis.*
89. *Ex qua gignit id ille, quod reciprocatur in eundem, ut non male (si cautis oculis haec aspicias) explicat Scalig. in i. Arist. de plant. fol. 8.*
90. *Vel: Quod haec omnia currendo perlustret, & abdita quaque excutiat.*
91. *Excussa, prout merentur, sive premis sive paenit afficiat.*
92. *Homeri in Βατράχοι. est illud: ἔχει Θεός ἐκδικον όμηρος.*
93. *Quamvis localis cursus aut motus hic nullus.*
94. *Videt enim praesentia.*
95. *Ipsè praesens Scalig. Exerc. 385. sect. 8.*
96. *Sed de Deo nostro καὶ αὐθεωποπάθεια multa dici qui ignorat, valde simplex sit, necessum est.*
97. *Aliis est à θεόμορφis, quod est video.*
98. *Vel: Quod omnia videat.*
99. *Omnia enim ipsi patent.*
100. *Supera - Infera.*
101. *Ipsæ etiam hominum cogitationes.*
102. *Est enim καρδιογνώσης.*
103. *Quod solius DEI proprium.*
104. *Vel: Quod in maiestate divina tanquam in speculo lucidissimo omnia videantur.*
105. *Quod & olim & hodie non paucos statuisse novi Philosophos.*
106. *Ego, puto, inquit Scaliger Exerc. 359. sect. II. Angelos neque ab his accipere, neque a se cognoscere, sed a speculo illo superiore (DEO) in quo sunt omnia.*
107. *Et habent (Angeli) habitum divinæ visionis, quae eis perpetua est, in qua*

*in qua omnia sunt præsentia, ea illis, quæ ab illis cognosci vult, quod iterum
ait Scaliger d. Exerc.*

108. *Alius est à voce déꝝ, quod est timor.*
109. *Quia Naturā duce timetur.*
110. *Etiam ab Ethnicis.*
111. *Etiam à pessimis.*
112. *Nempe quod ait Juvenalis Sat. I.
Criminibus tacitā sudant præcordia culpā.*
113. *Et:*
 -- fataliter angor
 Omne nefas sequitur.
114. *Cur? quia DEVS est, quod inquit ille apud Plautum in captiv.
 -- qui quæ nos gerimus auditq; & videt.*
115. *Timetur ergo à malis, ut Vindex.*
116. *Unde & DEVM esse Philosophice probari posse putat Philippus
d.l.de Creat. pag. 54.*
117. *LATINÆ: Dicitur DEVS.*
118. *Vel imitatione Græca à Δέꝝ.*
119. *Vel à Déis, quod placet Scaligero lib. 5. de C. l. l. c. 26. pag. 61.*
120. *Vel à dando, ut sit DEVS, quasi DAVS.*
121. *Quo in & iterum Poetæ non nihil sapiunt.*
122. *Saturnum enim omnes suos liberos non devorasse fingunt.*
123. *Sed servatos esse tres.*
124. *Primus est Iupiter, vitalis nempe autor spiritus ac forma ipsa.*
125. *Attend: originem.*
126. *Zeus enim à Ζῆν est.*
127. *Secundus est Neptunus, qui materia.*
128. *Nam quæ Ὀλύν Græcis dicitur, sapientibus Chaldæis priscis aquam
etiam significavit.*
129. *Tertius est DIS, qui designat corruptibilem rerum consumptio-
nem.*
130. *Sed ita ut iterum novum quid prognatur.*
131. *Unius enim corruptio hic est alterius generatio.*
132. *Sic ergo in ipsa corruptione datio quædam est.*
133. *Is enim ut est αγαθῶν αἴτιος.*
134. *Sic & est κακῶν αἴτιος.*

135. *Quoad*

135. Quoad SIGNIFICATIONEM occurrit vocis tum HOMONTIA, tum SYNONYMIA.

136. HOMONYMIA: vox DEI est valde ambigua.

137. Et hic ergo excutienda est.

138. Ne errorem erremus non ferendum.

139. Ambiguitas enim erroris affinis est.

140. Imò ipsius mater est.

141. Accipitur verò tum PROPRIE, tum IMPROPRIE.

142. PROPRIE pro ente illo primo & infinito, quod mox describemus.

143. Et hæc significatio hujus est loci.

144. De DEO enim sic accepto hic agimus.

145. IMPROPRIE pro REBUS tum VERE EXISTENTIBVS, tum FICTIS.

146. VERE EXISTENTIBVS: iisq; vel VIVENTIBVS, vel NON VIVENTIBVS.

147. VIVENTIBVS: Et pro Diabolo seu malis Genii, & pro Benefactore aliisq;.

148. Pro malis Geniis. Horum enim nescio quot myriades confitæ sunt ab Ethniciis.

149. Marcus Varro trecentos Ioves commemorat. August, de Civitate DEI.

150. Orpheus Deos trecentos & sexaginta confessus est. Theophilus lib.3. cont. Gentes.

151. Triginta Deorum millia recenseret Hesiodus lib.1. Theog.

152. Quin & ignotis DIS Athenis aræ ponebantur, teste Philostratus lib.5. de vita Apollonii Thyanei.

153. Qui & omnes in incredulis valde fuere efficaces.

154. Et non raro etiam ediderunt Oracula.

155. Diabolo & respondente & Præidente.

156. Sic nempe:

Monstrum immane DEI nomina sape tulit.

157. Pro Benefactore, ut est apud Virgilium 1. Eclog.

-- DEVS nobis hæc otia fecit.

Namq; erit ille mihi semper DEVS. Quo in Octavium intelligit Poeta, ut docet Ramus ad d.l. Virgilii pag.31.

158. Quod & innuit illud: Homo homini DEVS.

159. Quo in metaphoram agnosces.

160. Imò

160. Imò & pro persona benefactorem repræsentante.
161. Horatius testis est: Lib. de arte Poet. pag. 164.
Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus
inciderit.

Et ibid. pag. 166.

Ne quicunq; DEVS, quicunq; adhibebitur Heros,
migret in obscuras humili sermone tabernas.

162. Et hic suffragatur Proverbium: Απὸ μηνχαρῆς ὁ Θεός. Scalig.
lib. I. Poet. c. 21. pag. 88.

163. Et pro homine felici. Plautum adi apud illum in Circul. act. I.
scen. 3. amator, Deus sum, inquit. Et Propertium qui 2. El. 12. ait:
-- nocte una quis vel Deus esse potest.

Confer Taubmannum in Plauti Pœnulum Act. 3. Scen. 3. fol. 889.

164. Quo in Metonymiam quæres.

165. NON VIVENTIBVS: Mox provino. Horatius lib. I. Epod.
Od. II. loquatur:

Simul calentis inverecundus DEVS
fervidiore mero arcana promorat loco.

166. Quo in Synecdochen & Metonymiam invenies.

167. Deus hoc est Bacchus. Genus pro specie. Bacchus provino, Causa
efficiens pro effecto.

168. Mox pro Idolo aliquo lapideo aut ligneo.

169. Dicent: Deus cecidit, Deus exesus est à tineo.

170. Quo ex Metonymiam erues.

171. PRO FICTIS: imprimis pro Cupidine & Amore, DEO.

172. Ubi & noster est Horatius lib. Epod. Od. 14.

Deus, Deus nam me vetat.

173. Quo in iterum Synecdochen & Metonymiam deprehendes.

174. Et si quæ aliæ frequentes sunt Poetis locutiones.

175. Quæ valde sæpe exleges.

176. Pro Dea enim & θεού usurpant illi.

177. Testis est Pindarus. Ille enim Nemeor. Od. 5. ὡτᾶς θεῶν. Ille
Deæ (filius) & Nem. Od. 9. Keivæ Θεῶς. Illa Dea, usurpavit.

178. Quod & Latini imitati sunt.

179. Plaut in Pœnul. Act. 2. de Venere loquens;

Deum esse indignam credidi.

ubi de

Ubi de hoc fusus Taubmann° fol. 877. Et Virg. 2. Aenei. pag. 146.

Descendo, ac ducente Deo, hoc est, Matre Venere.

Id quod & pluribus probat P. Crinitus lib. 23. de Honesta Discipl. c. 6.
pag. 550.

180. SYNONYMIA. Et haec apud multos magna.

181. Aliis est Θεοίς, & αὐτούς.

182. Aliis αὐτεξόσιον, & αὐτάγαθον, vel etiam primum & summum
bōnum.

183. Aliis est creator, conservator & moderator rerum omnium.

184. Aliis est ποιητής & πληρωτής.

185. Aliis est Ζεὺς.

186. Aliis est νῆσος, δύναμις, καὶ ἐνέλέχεια.

187. Aliis est στία υπερόχσιος.

188. Et si quae alia hujus generis, quae singula non tango.

189. Collegit tamen plura Scalig. Exerc. 365. sect. 2.

190. Et suum etiam apposuit, admirabili ambitu significatus, ut pue-
rat, excogitatum: αὐλαύος.

191. Quod & Vertit. d. Exerc. sect. 10. in fin. IPSE. Et haec de No-
minis definitione.

192. REI: DEVS est essentia spiritualis, una, bona, vera, aeterna,
omnipotens, perfectissima, omniipræsens, omniscia, sapientissima, simplicissi-
ma, liberrima, infinita, immensa, immortalis, omnis boni causa in natura.

193. Ita qualiter - qualiter describo.

194. Perfecta enim DEI definitio non datur.

195. Constat enim haec GENERE SVO & DIFFERENTIA.

196. At DEI non datur GENVS, nec DIFFERENTIA, propriè dicta.

197. NON GENVS: quia hoc dato datur prius & posterius.

198. Omne enim genus est prius sua specie.

199. At DEO nihil prius, nihil posterius. Scalig. Exerc. 6. sect. 2.

200. In DEO enim quicquid est, ipsemet est DEVS. Scali. lib. 3. Poet.
c. II. pag. 411.

201. Imò: ubi datur genus, ibi etiam datur compositio.

202. Imprimis illa, quae est potentiae & actus.

203. Nam genus habet se ut potentia, forma ut actus.

204. At in DEO non datur compositio,

205. Nec

205. Nec nulla potentia.
 206. In DEO nihil in potentia, sed in actu omnia, imò ipse purus, pri-
 mus, medius, ultimus, actus inquit Scalig. Exerc. 6. sect. 2.
 207. NON DIFFERENTIA. Quia hæc est à forma.
 208. At DEI non datur forma.
 209. Hæc enim ubi datur, ibi etiam datur principium essendi.
 210. Omnis enim forma (propriè dicta) est principium essendi.
 211. Utpote quæ est λόγος της στοιχίας, & dat essentiam. Scalig. lib.
 4. de c. l. l. c. 91. pag. 211.
 212. At DEI non datur principium essendi.
 213. Imò ubi datur forma, ibi & datur materia.
 214. Hanc enim arctat & limitat illa. Scal. Exerc. 250. sect. 1.
 215. At in DEO non datur materia.
 216. Omnis enim materia conjuncta cum potentia.
 217. Est enim hæc indicium aduvapias & imperfectionis.
 218. At DEI non datur aduvapia aut imperfectio. Scalig. Exerc.
 365. sect. 8.
 219. Ene quæramus in Rationis tribunali QVID SIT DEVS, ut per-
 fectè cognoscamus.
 220. Frustra enim quæremus id, quod supra vires.
 221. Est enim omnia, & super omnia, & præter omnia. Scalig. Exer.
 365. sect. 2.
 222. Et hoc ipso cognoscimus, quod à se solo cognosci poscit. Scal. d. 1.
 223. DEFINITIONIS hujus EVOLVTIONEM ad aliud differemus
 tempus. Sat est.

F I N I S.

Thilo D 1035